

**Konečné řešení od Koumáka**

Jana, manželka úspěšného podnikatele Richarda, se rozhodla, že již dále nebude tolerovat manželovy opakované nevěry. Sdělila mu, že jestli s tím nepřestane, podá návrh na rozvod, který ho vyjde zatraceně draho.

Po konzultaci s advokátem Richard zjistil, že by ho to opravdu stálo hodně (variantu být věrným vlastní manželce nezvažoval ani na okamžik, což kritizujeme). O peníze se však dělit nechtěl a přemýšlel, jak peníze před rozvodem „odklonit“, aby „stará“ nedostala pokud možno nic. Se svými problémy se svěřil Josefovi, životem protřelému štamgastovi (s několika záznamy v Rejstříku trestů) v pivnici U Koumáka, kam občas z nostalgie Richard chodil, když odložil oblek a vizáž businessmana.

Josef ho vyslechl a zcela vážně mu navrhl, že ví o někom, o kom je přesvědčen, že by byl za rozumnou částku schopen „konečného řešení všech problémů s manželkou“, čímž oba rozuměli zavraždění manželky Jany. Richard si vzal kontakt a po zralé úvaze se v téže pivnici sešel s Josefovým kontaktem Borisem.

Chvilí chodili okolo horké kaše, nicméně ziskuchtivý Boris kul železo, dokud bylo žhavé, a nakonec Richardovi slíbil, že Janu zabije, o detaily ať se Richard ve vlastním zájmu nezajímá a realizaci nechá v jeho režii, stačí zaplatit předem 200 000 Kč v hotovosti a dalších 200 000 Kč po splnění „zakázky“. Richard si spočítal výhodnost takového „obchodu“ a do tří dnů Borisovi zálohu, spolu s fotografií své manželky, osobně do osudové pivnice přinesl.

Krátce na to byl Boris spatřen, jak vrtačkou odvrtává bezpečnostní zámek bytu, aby vnikl do cizího uzamčeného bytu (škoda na zámku a dveřích 10 000 Kč). Policie Borise zadržela zrovna v okamžiku, když začal ze stěny obývacího pokoje sundávat svou zamýšlenou kořist, předem na internetu vytipovaný obraz světice Kateřiny Sienské v hodnotě 50 000 Kč.

Při výslechu Boris prohlásil, že jako uvědomělý občan musí upozornit na závažné skutečnosti, které jsou mnohem horší, než nějaká drobná bytařina. Konkrétně, že jistý Richard Růžička si u něj objednal zabití vlastní manželky. K tomu upřímně dodal, že to by nikdy neudělal, protože na to, zabít nevinou ženskou on, Boris, „nemá koule“, ale ty prachy

(myšleno zálohu) potřeboval, a proto to slíbil, aniž měl v úmyslu to skutečně provést. Jeho obhajoba, že Janu zavraždit nikdy nechtěl, zůstala nevyvrácena.

## Otázky

1. Jak trestněprávně posoudíme jednání podnikatele Richarda Růžičky? Odůvodněte.
2. Jak trestněprávně posoudíme jednání štamgasta Josefa? Odůvodněte.
3. Jak trestněprávně posoudíme jednání milovníka umění Borise? Odůvodněte.
4. Proti Richardovi a Borisovi bylo vedeno společné řízení. Po zahájení hlavního líčení Richard povstal a řekl, že by chtěl vznést proti Borisovi návrh na vrácení bezdůvodného obohacení ve výši 200 000 Kč (tedy za zaplacenou „zálohu“). Jak bude soud postupovat? Odůvodněte.
5. O hodnotě obrazu světice Kateřiny Sienské bylo v přípravném řízení vyhotoveno odborné vyjádření, jakým procesním způsobem bude provedeno při dokazování hlavním líčení? Odůvodněte.
6. Odborné vyjádření bylo v hlavním líčení zpochybněno a soud řádně přibral ke zjištění hodnoty obrazu světice znalce, který písemně zpracoval znalecký posudek. Jeho závěry však obhajoba považovala za nepřesvědčivé a nesprávné. Jakým procesním způsobem bude důkaz proveden při dokazování v hlavním líčení? Odůvodněte.
7. Jaké důkazy může soud provést k usnadnění rozhodnutí o předběžném projednání obžaloby? Odůvodněte.

### *Poznámka:*

1. *U všech závěrů obsažených v odpovědích týkajících se subsumpce případu pod zákonné ustanovení musí být ustanovení přesně citováno (nejen jeho název, ale i číslo paragrafu, odstavce, písmeno, alinea).*
2. *Při subsumpci musí být provedena konfrontace požadavků obsažených v zákonném ustanovení se skutkovým zjištěním (podobně jako to činí soud ve výroku rozsudku).*
3. *Závěry obsažené v odpovědích musí být náležitě odůvodněny (např. třeba uvést, proč třeba určité jednání posuzovat jako účastenství ve formě návodu a nikoli jako spolupachatelství).*

## Konečné řešení od Koumáka – řešení klauzurní práce

### **1. Richard se dopustil přípravy zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 20 odst. 1, § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zák.**

Richard s cílem vyhnout se drahému rozvodu nabídl Borisovi finanční odměny za to, že zabije jeho manželku Janu. Boris však od počátku takový úmysl nepojal („neměl na to koule“), ale pouze předstíral souhlas, aby získal zálohu.

Richard se v něm tedy snažil vzbudit rozhodnutí, aby usmrtil Janu po předchozím uvážení (sám jednal po „zralé úvaze“ a Borisovu jednání též měla předcházet příprava v podobě dojednání úplaty, identifikace manželky a přípravy realizace samotného usmrcení, které mělo v detailech zůstat v režii Borise, jednalo se tedy o intenzivnější promyšlení činu, než u rozmyslu), a to v úmyslu získat majetkový prospěch (odměnu v celkové výši 400 000 Kč). Šlo by tedy o návod [§ 24 odst. 1 písm. b) tr. zák.] k promyšlené vraždě (§ 140 odst. 2 tr. zák.) s pohnutkou získání majetkového prospěchu [§ 140 odst. odst. 3 písm. j) tr. zák.], pokud by ovšem byla splněna podmínka akcesority účastenství a trestný čin vraždy dospěl alespoň do stadia pokusu (viz návěť § 24 tr. zák.). Tak tomu však nebylo, Boris úmysl Janu zavraždit pouze předstíral.

Jednání Richarda tak můžeme posoudit pouze jako úmyslné vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu, tedy jako přípravu podle § 20 odst. 1 tr. zák. ve formě tzv. pokusu návodu<sup>1</sup>, která bude trestná, neboť směřovala ke zvlášť závažnému zločinu ve smyslu § 14 odst. 3 tr. zák. (úmyslnému trestnému činu s trestem odnětí svobody na 15 až 20 let), u něž je podle § 140 odst. 4 tr. zák. příprava trestná, přičemž čin, k němuž návod směřoval, nedospěl ani do stadia pokusu.

### **2. Josef se dopustil přípravy zvlášť závažného zločinu vraždy podle § 20 odst. 1, § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zák.**

Josef vzbudil v Richardovi rozhodnutí ušetřit peníze za rozvod a následné finančně náročné komplikace tak, že nechá usmrtil Janu za finanční odměnu, k čemuž mu i předal kontakt na potenciálního vykonavatele.

---

<sup>1</sup> Blíže viz Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 6. vydání. Praha: Leges, 2017 str. 326 a násl.

Jeho jednání tak fakticky spočívalo v návodu k usmrcení jiného po předchozím uvážení v úmyslu získat tím majetkový prospěch, tedy v návodu ke zvlášť závažnému zločinu vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. j) tr. zák.

Přestože se v teorii u jednání odpovídajícímu jednání navedeného Richarda uvádí termín „pokus návodu“, i zde je třeba podmínku akcesority účastenství vztahovat k hlavnímu pachateli, kterým měl být Boris, jehož jednání ovšem nedospělo ani do stadia pokusu, protože i Josefovo jednání zůstalo pro její nesplnění toliko ve stadiu přípravy (blíže viz odpověď na otázku č. 1).

Jednání Borise tak můžeme posoudit pouze jako úmyslné vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu, spočívající zejména v návodu, tedy jako přípravu podle § 20 odst. 1 tr. zák., která bude trestná, neboť směřovala ke zvlášť závažnému zločinu ve smyslu § 14 odst. 3 tr. (úmyslnému trestnému činu s trestem odnětí svobody na 15 až 20 let), u nějž je podle § 140 odst. 4 tr. zák. příprava trestná, přičemž čin, k němuž návod (byť zprostředkovaně) směřoval, nedospěl ani do stadia pokusu.

*Poznámka: V případě Josefa a Richarda neposoudíme jako spolupachatelství přípravy, neboť jednání, která zakládají jejich trestní odpovědnost (spočívající materiálně v návodu) nebyla jednáním společným (Josef navedl Richarda, Richard naváděl Borise).*

### **3. Boris se dopustil dvou skutků:**

**Prvním skutkem spáchal: přečin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 tr. zák.**

**Druhým skutkem spáchal: dokonáný přečin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 2 tr. zák. v jednočinném souběhu s pokusem přečinu krádeže podle § 21 odst. 1, § 205 odst. 1, písm. b), odst. 3 tr. zák. a dokonáným přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zák.**

**Oba skutky byly spáchány ve vícečinném souběhu.**

První trestněprávně relevantní skutek spočíval v tom, že Boris na jednání U Koumáka předstíral, že je ochoten Janu zavraždit, jen proto, aby z Richarda vylákal zálohu ve výši 200 000 Kč, což se mu o tři dny později podařilo.

Vylákaná částka 200 000 Kč je ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zák. větší škodou.

Borise tedy sebe obohatil tím, že jiného (Richarda) uvedl v omyl a způsobil tak na cizím (Richardově) majetku větší škodu, čímž naplnil skutkovou podstatu trestného činu podvodu

podle § 209 odst. 1. odst. 3 tr. zák., za který lze uložit trest odnětí svobody na 1 rok až 5 let a jedná se o úmyslný trestný čin, jde tedy podle § 14 odst. 2 tr. zák. o přečin.

Druhý trestněprávně relevantní skutek spočíval v tom, že Boris odvrtil zámek, aby vnikl do cizího uzamčeného bytu, kde chtěl sebrat předem vytipovaný obraz svěřice Kateřiny Sienské v hodnotě 50 000 Kč. To se mu však nepodařilo, neboť byl při sundávání obrazu ze stěny zadržen ještě v bytě policií.

Poškozením dveří a zámku způsobil škodu ve výši 10 000 Kč, tedy podle § 138 odst. 1 tr. zák. škodu nikoliv nepatrnou.

V případě bytu, do kterého Boris neoprávněně vnikl, jde výslovně o obydlí podle § 133 tr. zák.

Odvrtání zámku je podle § 121 nedovoleným překonáním uzamčení, a tedy vloupáním jako znakem skutkové podstaty krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b) tr. zák., a též překonáním překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí, jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 178 odst. 2 tr. zák..

Podle § 138 odst. 1 tr. zák. odpovídá částka 50 000,- Kč větší škodě.

Boris tedy dále:

- jednak poškodil cizí věc a způsobil tím na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou, čímž naplnil znaky dokonatého trestného činu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zák.;
- jednak neoprávněně vnikl do obydlí jiného, k čemuž překonal překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí, čímž naplnil znaky dokonatého trestného činu porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 2 tr. zák.
- a jednak se v úmyslu trestný čin dokonat dopustil jednání, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby si přisvojil cizí věc tím, že se jí zmocní, čin spáchal vloupáním a způsobil jí na cizím majetku škodu většího rozsahu, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo, čímž naplnil znaky pokusu krádeže podle § 21 odst. 1, § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zák.

Jednalo se celkem o dva skutky, protože podvedení Richarda nesouviselo s následným odcizením obrazu, přičemž však druhým skutkem byly spáchány tři trestné činy, neboť poškození dveří a vniknutí do bytu bylo projevem vůle Borise odcizit předem vytipovaný obraz svěřice a krádež a porušování domovní svobody tak byly spáchány navzájem v jednočinném souběhu, ve vztahu k prvnímu skutku pak tedy v souběhu vícečinném.

Ve všech případech jde o úmyslné trestné činy s trestními sazbami nepřesahujícími 5 let (podle § 209 odst. 3 tr. zák. 1 rok až 5 let, podle § 228 odst. 1 tr. zák. až na 1 rok, podle § 178 odst. 2 tr. zák. 6 měsíců až 3 léta, podle § 205 odst. 3 tr. zák. 1 rok až 5 let), a jedná se tedy podle § 14 odst. 2 tr. zák. o přečiny.

**4. Soud usnesením vysloví, že Borise jako poškozeného k hlavnímu líčení nepřipouští. § 206 odst. 3, § 44 odst. 1 tr. řádu.**

Záloha, kterou Boris vylákal na Richardovi jednáním zakládajícím trestný čin (viz odpověď na otázku č. 3), byla bezdůvodným obohacením. Podle § 43 odst. 1 tr. řádu je ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil, poškozeným, a má právo činit návrh na doplnění dokazování, nahlížet do spisů apod., dále je podle § 43 odst. 3 tr. řádu oprávněn navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost bezdůvodné obohacení vydat.

Podle § 44 odst. 1 tr. řádu však oprávnění poškozeného (vyplývající z § 43 odst. 1 i z odst. 2 tr. řádu) nemůže vykonávat ten, kdo je v trestním řízení stíhán jako spoluobviněný. Ze zadání otázky vyplývá, že bylo vedeno společné řízení (§ 20 odst. 1 tr. řádu), v němž byli Richard a Boris stíháni jako spoluobžalovaní, a Richard v něm tedy žádná oprávnění poškozeného vykonávat nemohl.

Uplatňuje-li práva poškozeného osoba, které toto právo zřejmě nepřísluší, vysloví soud podle § 206 odst. 3 tr. řádu usnesením, že onu osobu jako poškozeného k hlavnímu líčení nepřipouští.

*Poznámka: Otázka, zda by bylo možné Richardův návrh připustit s ohledem na povahu “zálohy” – prostředků určených ke spáchání trestné činnosti, je irelevantní, neboť s ohledem na § 44 odst. 1 tr. řádu nemůže Richard vykonávat žádná práva poškozeného.*

**5. Odborné vyjádření je listinný důkaz; soud listinu v hlavním líčení předloží stranám k nahlédnutí. Pokud to kterákoliv ze stran navrhne, pak jej přečte, § 213 odst. 1, odst. 2 tr. řádu.**

Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření, § 105 odst. 1 tr. řádu, věta první.

Odborná vyjádření se považují za listinné důkazy.<sup>2</sup>

---

<sup>2</sup> Blíže viz Jelínek, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, str. 434.

Podle § 213 odst. 1 tr. řádu se posudky, zprávy státních a jiných orgánů a další listiny a jiné věcné důkazy při hlavním líčení předloží stranám k nahlédnutí... a podle § 213 odst. 2 tr. řádu se odborné vyjádření (listina) přečte, pokud to navrhne kterákoliv ze stran.

**6. V hlavním líčení bude proveden výslech znalce podle § 108 odst. 1 tr. řádu, při němž může obhajoba klást vyslýchanému znalci otázky, § 215 odst. 1 tr. řádu,**

V případě důkazu znalcem, resp. znaleckým posudkem jde o specifický důkazní prostředek, který se podle § 108 odst. 1 tr. řádu provádí zásadně výslechem znalce, při němž může postačit, pokud se znalec na písemně vyhotovený rozsudek odvolá a stvrdí jej.<sup>3</sup>

V hlavním líčení (viz zadání otázky) sice lze za podmínek § 211 odst. 5 tr. řádu místo výslechu znalce přečíst jeho písemný posudek, ovšem jen se souhlasem státního zástupce a obžalovaného. Ze zadání otázky však vyplývá nesouhlas obhajoby.

Podle § 215 odst. 1 tr. řádu může obžalovaný či jeho obhájce se souhlasem předsedy senátu klást vyslýchaným otázky, a to zpravidla tehdy, když předseda senátu své dotazy skončil a když už nemají otázek členové senátu. (Obhajoba případně může navrhnout, že výslech provede sama – viz § 215 odst. 2 tr. řádu.)

*Poznámka: Ustanovení § 109 tr. řádu směřuje obecně na situaci, kdy má o správnosti posudku pochybnost orgán činný v trestním řízení, a nic nemění na tom, že znalecký posudek je v případě nesouhlasu obhajoby s jeho přečtením třeba v hlavním líčení provést výslechem znalce.*

**7. Soud může vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení. § 185 odst. 2 tr. řádu**

K usnadnění rozhodnutí, zda je podanou obžalobu nutno předběžně projednat v zasedání senátu anebo zda o ní lze nařídít hlavní líčení (§ 185 odst. 1 tr. řádu), může předseda senátu výslovně podle § 185 odst. 2 tr. řádu vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení. Výslech obviněného nesmí sloužit k petrifikaci výpovědi učiněné obviněným v přípravném řízení ani k odstranění vad přípravného řízení.

V řízení před samosoudcem nepřipadá rozhodnutí o předběžném projednání obžaloby v úvahu (§ 314c odst. 1 tr. řádu).

---

<sup>3</sup> Blíže viz Jelínek, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 5. vydání. Praha: Leges, str. 434 a 438 a násl.